

KRAJSKÝ ÚŘAD

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ

Odbor životního prostředí a zemědělství

28. října 117, 702 18 Ostrava

Čj: MSK 91356/2017
Sp. zn.: ŽPZ/19840/2017/Pei
246.2 V5
Vyřizuje: Ing. Lenka Peichlová
Telefon: 595 622 385
Fax: 595 622 396
E-mail: posta@msk.cz
Datum: 2017-10-12

Rozhodnutí

Krajského úřadu Moravskoslezského kraje, odboru životního prostředí a zemědělství, ve věci povolení výjimky podle § 56 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

Výroková část

Krajský úřad Moravskoslezského kraje, odbor životního prostředí a zemědělství (dále jen „krajský úřad“), jako věcně a místně příslušný správní orgán podle § 29 odst. 1 a § 67 odst. 1 písm. g) zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, a podle § 77a odst. 5 písm. h) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně přírody a krajiny“), po provedení správního řízení podle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), rozhodl takto:

Právnícké osobě: **Povodí Odry, státní podnik, se sídlem Varenská 49, 701 26 Ostrava, IČO: 70890021** (dále též „žadatel“), zastoupené na základě plné moci společností AQUATIS a. s., se sídlem Botanická 834/56, 602 00 Brno, IČO: 46347526, jakožto účastníku řízení podle § 27 odst. 1 správního řádu, se **povoluje výjimka podle § 56 odst. 1 a odst. 2 písm. b) a c) zákona o ochraně přírody a krajiny** (konkrétně v zájmu prevence závažných škod na vodách a ostatních typech majetku a v zájmu veřejného zdraví, veřejné bezpečnosti a z jiných naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu, včetně důvodů sociálního a ekonomického charakteru a důvodů s příznivými důsledky nesporného významu pro životní prostředí) ze základních ochranných podmínek zvláště chráněných druhů živočichů vymezených v § 50 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny pro níže uvedené zvláště chráněné živočichy zařazené v příloze č. III vyhlášky Ministerstva životního prostředí ČR č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška“)

do kategorie ohrožených druhů:

- **mravenci** (*Formica spp.*), **čmeláci** (*Bombus spp.*), **střevlík Ullrichův** (*Carabus ullrichii*), **zlatohlávek tmavý** (*Oxythyrea funesta*), - škodlivý zásah do přirozeného vývoje zvláště chráněných druhů rušením, zraňováním, usmrcováním, ničením a poškozováním užívaného sídla,
- **bramborníček hnědý** (*Saxicola rubetra*) - škodlivý zásah do přirozeného vývoje zvláště chráněných druhů rušením;

Zavedli jsme systém environmentálního řízení a auditu

do kategorie silně ohrožených druhů:

- **slepýš křehký** (*Anquis fragilis*), **ještěrka živorodá** (*Zootoca vivipara*) – škodlivý zásah do přirozeného vývoje zvláště chráněných druhů chytáním, rušením živočichů, poškozováním sídel živočichů, a přemísťováním vývojových stádií,
- **chřástal polní** (*Crex crex*) – škodlivý zásah do přirozeného vývoje zvláště chráněných druhů rušením.

Výjimka se povoluje za účelem realizace záměru „**Levobřežní silnice, OHO**“ nacházející se na pozemcích v k. ú Čaková a Loučky u Zátoru, za těchto podmínek:

1. Žadatel na své náklady zajistí ekologický dozor autorizované osoby podle § 45i odst. 3 zákona o ochraně přírody a krajiny (dále též „ekologický dozor“) na místě stavby, která:
 - a. bezprostředně před zahájením realizace stavby a před kácením dřevin provede kontrolu zaměřenou na aktuální výskyt předmětných zvláště chráněných druhů (dále jen „ZChD“) a následně bude v průběhu realizace záměru provádět pravidelný monitoring výskytu těchto ZChD;
 - b. v případě zjištění aktuálního výskytu ZChD před zahájením a také při následné realizaci záměru zajistí provedení nezbytných opatření za účelem minimalizace negativních vlivů na předmětné ZChD; dle aktuálního zjištění bude proveden na náklady žadatele transfer jedinců druhů na náhradní lokalitu zejména v případě plazů z míst zásahu na biotopově shodné lokality v blízkosti záměru;
 - c. před zahájením realizace stavby v místě stavby navrhne a zrealizuje, na náklady žadatele, umístění zábran zamezujících vniknutí ZChD do prostoru staveniště. Dolní i horní části zábran musí být udržovány tak, aby nedocházelo k jejich podhrabávání, podlézání nebo přelézání. V místech vstupů/vjezdů na staveniště nebo dalších přerušení bariéry (vodní tok, komunikace) bude konec bariéry zatočen do protisměru,
 - d. o všech provedených úkonech učiní záznam do stavebního deníku.
2. Stavební práce, tj. činnosti, při kterých bude zásadně dotčeno stávající prostředí (půdní skryvky) budou zahájeny mimo období rozmnožování, hnízdění nebo raného vývoje většiny předmětných ZChD, tj. v období mimo 15. 3. – 15. 7. kalendářního roku. Při opožděném nástupu jara lze posunout i termín zahájení, ne však později než 15. 4. kalendářního roku. Po zahájení prací již není nutné stavbu následně termínově omezovat.
3. Při výkopech zeminy v místě výskytu křídlatky japonské (*Reynoutria japonica*) a netýkavky žláznaté (*Impatiens glandulifera*) bude postupováno tak, aby nebyla tato rostlina rozšiřována (především oddenky). Kontaminovaná zemina (včetně nadzemních částí rostlin) bude deponována na skládku anebo bude použita ve stejném místě k zásypu.
4. Kácení dřevin s ohledem na ochranu ptáků je možno provádět od 1. 10 do 31. 3. kalendářního roku. V případě dodatečných zjištění lze realizovat jednotlivá kácení v době mimo 1. 4. až 31. 7. bez omezení. V případě jednotlivého kácení v hnízdním období lze toto realizovat pouze při zajištění biologického dozoru, který provede ohledání dřevin a jejich okolí před samotným kácením.
5. Zahájení stavebních prací bude krajskému úřadu písemně oznámeno nejpozději 14 dní předem, současně s:

- oznámením osoby, která bude provádět ekologický dozor v souladu s podmínkou č. 1 tohoto rozhodnutí;
 - výsledky kontroly v souladu s podmínkou č. 1 bodem a. tohoto rozhodnutí proběhlé bezprostředně před podáním oznámení o zahájení realizace záměru (výčet aktuálně zjištěných ZChD, počty jedinců u jednotlivých ZChD).
6. Krajskému úřadu bude každoročně k 31. 12. kalendářního roku předložena dílčí zpráva, která bude obsahovat informace o naplňování předmětné výjimky, zejména: údaje o zjištěných ZChD, všech provedených opatřeních v zájmu ochrany přírody ve smyslu výše uvedených podmínek (v případě provedených záchranných transferů bude zřejmé: kdy probíhaly, kolik jedinců bylo odchyceno případně odloveno a na jaké lokality byli přemístěni). Žadatel umožní povolujícímu orgánu provádět kontroly plnění vydané výjimky, a to i fyzickým zjištěním.
7. Výjimka je povolena do 31. 12. 2022.

Účastník řízení podle § 27 odst. 1 správního řádu:

Povodí Odry, státní podnik, se sídlem Varenská 49, 701 26 Ostrava, IČO: 70890021, zastoupený na základě plné moci společností AQUATIS a. s., se sídlem Botanická 834/56, 602 00 Brno, IČ 46347526

Účastníci řízení podle § 27 odst. 2 správního řádu:

Obec Zátor, IČO: 00296473, se sídlem Zátor 107, 793 16 Zátor

Obec Čaková, IČO: 00575992, se sídlem Čaková 101, 793 16 Čaková

Odůvodnění

Krajský úřad, jako věcně a místně příslušný správní úřad, obdržel dne 17. 7. 2017 žádost žadatele o udělení výjimky z ochranných podmínek zvláště chráněných druhů živočichů a rostlin podle § 56 odst. 1 a odst. 2 písm. b) a c) zákona o ochraně přírody a krajiny pro realizaci záměru „Levobřežní silnice, OHO“ nacházející se na pozemcích v k. ú. Čaková a Loučky u Zátoru.

K žádosti byla žadatelem doložena plná moc k zastupování, průvodní zpráva zpracovaná žadatelem v červenci 2017 a odborná studie nazvaná „Biologické hodnocení pro stavbu 01.020 levobřežní silnice“, zpracovaná Mgr. Radimem Kočvarou, 29. 7. 2016 v Zábřehu (dále jen „biologické posouzení“). Dnem doručení žádosti bylo ve věci zahájeno správní řízení dle ust. § 47 odst. 1 správního řádu, o kterém správní orgán prokazatelně vyrozuměl (dopisem č. j.: MSK 93402/2017 ze dne 19. 7. 2017) všechny známé účastníky řízení i příslušné spolky s podanou generální žádostí ve smyslu § 70 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny. Žádný ze spolků se v zákonné lhůtě do správního řízení nepřihlásil.

Z žádosti vyplývá, že předmětný záměr je součástí souboru staveb, jehož hlavním účelem je snížení povodňových rizik v povodí horního toku řeky Opavy, s využitím přírodě blízkých protipovodňových opatření. Součástí těchto opatření je také stavba č. 01.020 levobřežní silnice. Projektová dokumentace řeší návrh obslužné komunikace v kategorii S7,5/50 zajišťující přístup k vodnímu dílu Nové Heřminovy a rozvojové zóně Čaková. Výhledově umožňuje navržená komunikace propojení obce Zátor – Čaková – Nové Heřminovy na úrovni místních komunikací, čímž by došlo k vytvoření předpokladu pro rozvoj území. Silnice je navržena v parametrech silnice III. třídy a nepředpokládá se po ní tranzitní doprava. Začátek stavby je na hranici k. ú. Nové Heřminovy

a k. ú. Čaková. Komunikace vede pod Ptačí horou v souběhu s připravovaným vodním dílem Nové Heřminovy a přeložkou sil. I/45 až po napojení na sil. III/4583 v obci Čaková. Komunikace je vedena nezastavěným územím, v km 3,742 se na komunikaci napojuje výhledová rozvojová zóna Čaková jiného investora. Komunikace bude přístupná ze sil. III/4583 v obci Čaková, na kterou se napojí novou stykovou křižovatkou. Výhledově je uvažováno s přestavbou křižovatky na průsečnou v rámci stavby „I/45 Nové Heřminovy - Zátor, I. etapa“, kterou dojde k napojení sil. III/4583 na přeložku sil. I/45. Stavba se nachází na pozemcích parc. č. 2066, 2068, 2075, 2069,2336/2, 2070, 2072, 2074/2, 2073/2, 2079/2, 2077, 2080/2, 2095, 2091, 2115, 2116 v k. ú. Čaková a parc. č. 1105/2, 1105/1, 1104/1, 1104/2, 1106, 1113, 1121, 1122, 1125, 1128/1, 1129/1, 1129/2, 1124/1, 1124/2, 1128/2, 1135/2, 1140, 1141, 974,973/1,892/5, 891, 820 v k. ú. Loučky u Zátoru.

Žadatel také uvedl, že záměr „Levobřežní silnice, OHO“ je navrhován na základě usnesení vlády České republiky č. 444 ze dne 21. 4. 2008. Stavba budoucího vodního díla byla posuzována ve dvou variantách, z nichž jako výsledná vyšla varianta menší nádrže v kombinaci s dalšími opatřeními. Na stavbu schválenou usnesením vlády bylo dne 14. 2. 2012 pod č. j.: 99416/ENV/11 vydáno MŽP souhlasné stanovisko k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí, k němuž bylo dne 20. 9. 2016 pod č. j. 19325/ENV/16 vydáno MŽP souhlasné závazné stanovisko k ověření souladu.

K podané žádosti bylo předloženo biologické posouzení, ve kterém je uvedeno, že záměr představuje v rámci lučních porostů pouze lokální a zanedbatelné ovlivnění částí území, kdy dojde k lokálním zásahům převážně do zemědělské půdy. Významněji je vnímán zásah do kvalitnějšího fragmentu lesního porostu, který však nebyl vyhodnocen jako významný z pohledu některých zjištěných taxonů rostlin nebo živočichů. Při vhodně zvolených postupech, technických opatřeních, respektování navržených doporučení lze zcela vyloučit dotčení populací běžných i zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů. Z hlediska zvláštní ochrany je vhodné upozornit, že v rámci území bylo zjištěno osm zvláště chráněných taxonů (živočichů) s trvalými sídelními vazbami na dotčené území, jedná se o tyto zvláště chráněné druhy:

Bezobratlí:

Čmeláci (*Bombus spp.*) byli pozorováni od května, následující přehled taxonů je sestaven s přihlédnutím k orientační determinaci pozorovaných jedinců. Vyhodnocení pozorování nasvědčuje přinejmenším výskytu následujících taxonů: čmelák skalní *Bombus lapidarius*, č. hájový *Bombus lucorum*, č. rolní *Bombus pascuorum*, č. zemní *Bombus terrestris*, přičemž výskyt dalších druhů je velmi pravděpodobný. Záměrem budou přímo dotčeni a zanikne část biotopů druhů.

Mravenci (*Formica*) - jsou početní v celém území, hnízda však v prostoru záměru nebyla zjištěna, nacházejí se až dále (výše) od toku (lesní svah jižně a severně od hráze budoucího vodního díla, lesní svahy kolem Národní přírodní památky Ptačí hora). Registrován byl mravenec otročí *Formica fusca*, mravenec množivý *Formica polyctena* a mravenec loupeživý *Formica sanguinea*, výskyt dalších druhů je pravděpodobný.

střevlík Ullrichův (*Carabus ullrichii*) – celkově obecně vzácnější než předchozí, není úplně běžný, vyskytuje se především při okrajích lesů, pastvin, polí, lomů. V území se naopak jedná o velmi hojný druh, výrazně hojnější než předešlý, početně byl potvrzen zejména na loukách a v lemech porostů v okolí řeky Opavy, v průběhu průzkumů registrováno v celém území min. 125 ex.

zlatohlávek tmavý (*Oxythyrea funesta*) – v regionu se vyskytuje plošně, navíc se v uplynulých desetiletích se šířil po celém území ČR (Horák et al. 2009). Zlatohlávek je proto navržen na vyřazení ze skupiny zvláště chráněných druhů v ČR. S brouky je možno se setkat zejména na květech, kde se sytí. Larvy se vyvíjejí v půdě

na kořínkách rostlin (Horák et al. 2009). Pozorován byl jednotlivě na vegetaci zejména v prostoru zátopy a na terase severně od budoucího vodního díla, hojně se vyskytuje i v okolí.

V případě bezobratlých živočichů lze konstatovat, že dotčení ze strany záměru je zanedbatelné. Je to z důvodu dotčení jen liniových úseků krajiny s převahou méně reprezentativních ploch. Lokální dotčení je uvažováno pouze v lučních lemech při říční terase, kde byly pozorovány některé zajímavější druhy a v lesním prostředí, kde silnice zasahuje kvalitnější lesní porost.

Plazi:

V okolí se jednotlivě, zejména při lesních okrajích a navazujících lesních porostech, vyskytuje **slepýš křehký** (*Anquis fragilis*). Početněji byl druh zaznamenán na lučních plochách jižně od Zátoru v r. 2014. Při aktuálním průzkumu byl slepýš křehký potvrzen na okraji lesa JV od Křížového vrchu, na lesní pasece JZ od hráze VN a na okraji lesa u NPP Ptačí hora.

Prokazatelný výskyt dvou jedinců 27. 8. 2015 na louce u železnice jižně od Kunova, v r. 2014 pak také v okolí lokality JZ od Zátoru (mokřadní louka a prameniště) byl potvrzen u **ještěrky živorodé** (*Zootoca vivipara*). Aktuálně byl druh jednotlivě potvrzen na více místech, a to na louce severně od Nových Heřminov, západně od křížového vrchu a na louce u MVE.

Ptáci:

Zajímavým druhem v území je **chřástal polní** (*Crex crex*) – SO, VU, I. Výskyt tohoto druhu je limitován častějším a plošným kosením luk. Druh byl přímo v území záměru zaznamenán na nepravděpodobně kosené podmaččené louce JZ od Křížového vrchu, 25. 5. 2016, 2 ex., 14. 6. 2016, 1 ex., rovněž 22. 6. 2016, 1 ex. během dne. Pravděpodobně zde hnízdí 1–2 páry. Zaznamenán byl také na louce SZ od vedení VVN (jižně od Zátoru), kde pravděpodobně hnízdí jeden pár (6. 6. a 13. 6. 2014, 1 ex. hlas, rovněž 14. 6. 2016, 1 ex.).

bramborníček hnědý (*Saxicola rubetra*) - druh vázaný zejména na neudržované louky a okraje pastvin. V rámci území záměru bylo zjištěno hnízdění dvou párů v prostoru JV od Křížového vrchu, další páry hnízdí v širším okolí, poččetněji zejména jižně od Zátoru.

V případě obratlovců lze konstatovat, že dotčení ze strany záměru je rovněž zanedbatelné. Je to z důvodu dotčení jen liniových úseků, přičemž jako nejvhodnější lze vnímat dřevinné porosty v rámci lokality na jižním úpatí Křížového vrchu a luční plochy JZ od Křížového vrchu, kde hnízdí chřástal polní a bramborníček hnědý. S ohledem na umístění komunikace do okraje luční plochy nedojde k zániku celého biotopu, je předpokládáno, že zde oba druhy budou dále hnízdit. Ovlivnění lze dále minimalizovat přípravou území mimo hnízdní období. Negativní ovlivnění tak spočívá zejména v rušení druhů, které lze u většiny eliminovat vhodnou přípravou území a dobou provedení stavby.

ZChD jsou definovány v ust. § 3 odst. 1 písm. a) a v § 48 a § 49 zákona o ochraně přírody a krajiny. Výčet ZChD je uveden v příloze č. III k vyhlášce (dále jen „příloha III.“). ZChD jsou v tomto výčtu zařazeny do tří stupňů ochrany, a to „ohrožený“, „silně ohrožený“ a „kriticky ohrožený“. V ust. § 50 zákona o ochraně přírody a krajiny jsou stanoveny základní ochranné podmínky ZChD. Ke škodlivým zásahům do přirozeného vývoje a k držení živých nebo neživých ZCHD nebo jejich částí je nutné, aby si žadatel opatřil výjimku z ochranných podmínek stanovených v § 50 zákona o ochraně přírody a krajiny. Na povolení výjimky není právní nárok. Výjimku ze zákazů u zvláště chráněných druhů živočichů podle § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny povoluje orgán ochrany přírody v případech, kdy jiný veřejný zájem převažuje nad zájmem ochrany přírody, nebo

v zájmu ochrany přírody. U zvláště chráněných druhů živočichů, které jsou předmětem ochrany podle práva Evropské unie (tj. na které se vztahuje čl. 9 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/147/ES a čl. 16 směrnice Rady 92/43/EHS), lze výjimku povolit při splnění požadavku převažujícího veřejného zájmu nebo zájmu ochrany přírody jen z taxativních důvodů uvedených v § 56 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny, za předpokladu neexistence jiného uspokojivého řešení a v případě, že povolovaná činnost neovlivní dosažení či udržení příznivého stavu druhu z hlediska ochrany. **Chřástal polní** (*Crex crex*) a **bramborníček hnědý** (*Saxicola rubetra*) patří mezi druhy, které jsou chráněny dle práva Evropské unie, dle směrnice Rady 92/43/EHS a v případě druhů ptáků rovněž dle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/147/ES, proto pro povolení výjimky musí být splněny kumulativně všechny čtyři výše uvedené zákonné podmínky.

Žadatel si pro svůj záměr požádal o udělení výjimky dle ust. § 56 odst. 2 písm. b) a c) zákona a ochrany přírody a krajiny, tedy v zájmu prevence závažných škod na vodách a ostatních typech majetku a v zájmu veřejného zdraví, veřejné bezpečnosti a z jiných naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu, včetně důvodů sociálního a ekonomického charakteru a důvodů s příznivými důsledky nesporného významu pro životní prostředí.

Prokázání převahy jiného veřejného zájmu nad zájmem ochrany přírody nebo zájmu ochrany přírody

Otázka zjišťování existence veřejného zájmu, resp. zájmů, a jejich vzájemné poměrování je jednou ze základních skutečností, se kterou se orgány ochrany přírody musí vypořádat při rozhodování, zda výjimku podle § 56 zákona o ochraně přírody povolit či nikoli. Ačkoli pojem „veřejný zájem“ obecně není právním řádem výslovně obsahově vymezen, lze z povahy věci dovodit, že zájem je zájmem veřejným, jestliže je zájmem celé nebo podstatné části společnosti (veřejnosti) a směřuje k všeobecnému blahu a dobru. O veřejný zájem se nemůže jednat v případě, kdy jde o zájem individuální nebo zájem úzké skupiny subjektů. Jak bylo judikováno ústavním soudem (nález Pl. ÚS 24/04), veřejný zájem v konkrétní věci by měl být zjišťován v průběhu správního řízení na základě poměrování nejrozličnějších partikulárních zájmů, po zvážení všech rozporů a připomínek. Veřejný zájem je třeba nalézt v procesu rozhodování o určité otázce a nelze jej v konkrétní věci a priori předem stanovit. Různé veřejné zájmy ve společnosti se mohou dostat do vzájemných konfliktů, což je vyjádřeno v § 56 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny – aby bylo možné výjimku podle § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny povolit, musí existovat jiný veřejný zájem, který převáží nad zájmy ochrany přírody nebo se musí jednat o činnost, která je v zájmu ochrany přírody. Veřejný zájem současně musí být posuzován ve vazbě na neexistenci jiného možného řešení (viz např. rozsudek Městského soudu v Praze č. j. 7 Ca 99/2006 – 65 ze dne 12. 1. 2009, podle kterého: „*Veřejný zájem se projeví nejen v povaze stavby, ale i neuspokojení požadované potřeby jinak*“, nebo rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 8 As 5/2008 – 93 ze dne 25. 5. 2009, ve kterém je uvedeno: „*Aby bylo možno dovodit, že tento veřejný zájem výrazně převažuje nad zájmem ochrany přírody, a že je tedy dán důvod k udělení výjimky dle § 56 zákona, musí být doloženo, že uvažovaný zásah je nejen potřebný, a v kladném případě, že neexistuje jiné uspokojivé řešení*“).

Na základě žadatelem předložených podkladů, doporučení vyplývajících z biologického monitoringu, a po zvážení předpokladů pro povolení výjimky dospěl krajský úřad k závěru, že žádosti je možné vyhovět a výjimku povolit, při současném stanovení podmínek spočívajících v přiměřených zmírňujících opatřeních.

Možnému povolení výjimky v daném případě nasvědčuje převaha veřejného zájmu na realizaci záměru, který je součástí staveb, jejichž hlavním účelem je snížení povodňových rizik v povodí horního toku řeky Opavy (v úseku od Zátora až po soutok řeky Opavy s Moravicí), s využitím přírodně blízkých protipovodňových opatření. Stavebním záměrem dojde vybudování obslužné komunikace v parametrech sil. III. tř., která bude sloužit

zejména provozním účelům související stavby vodního díla Nové Heřminovy. Příprava záměru probíhá v rámci projektu „Opatření na horní Opavě“. Realizaci těchto opatření schválila vláda České republiky usnesením č. 444 ze dne 21. 4. 2008. Jedná se o soubor přírodně blízkých opatření ke snížení povodňových rizik vzniklých v povodí horního toku řeky Opavy v souvislosti s využitím varianty tzv. menší nádrže Nové Heřminovy v kombinaci s dalšími opatřeními, a to včetně všech postupných kroků přípravy a realizace. Posuzovaný záměr je zahrnut v Plánu oblasti povodí Odry (pozn. dnes plán dílčího povodí) jako součást plánování na úseku povodňové ochrany. Pro oblast povodí Odry byla jako prioritní (tj. vytipovaná závaznou částí Plánu hlavních povodí ČR) vytyčena tzv. oblast horní Opavy, jejímž řešením by mělo být dosaženo ochrany přibližně 6 tisíc přímo ohrožovaných obyvatel. Plán oblasti povodí Odry byl podroben procesu posuzování vlivů koncepcí na životní prostředí (tzv. SEA) a v červenci 2009 bylo vydáno souhlasné stanovisko MŽP. Na stavbu schválenou usnesením vlády bylo dne 14. 2. 2012 pod č. j.: 99416/ENV/11 vydáno MŽP souhlasné stanovisko k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí, k němuž bylo dne 20. 9. 2016 pod č. j. 19325/ENV/16 vydáno MŽP souhlasné závazné stanovisko k ověření souladu. Při zvažování převahy jednoho z definovaných zájmů krajský úřad dospěl k závěru, že jiný veřejný zájem, kterým je v tomto případě výstavba obslužné komunikace, zajišťující mj. také ochranu dotčeného území snížením protipovodňových rizik převažuje nad zájmem ochrany přírody.

Prokázání existence důvodu podle § 56 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny a neexistence jiného uspokojivého řešení

Krajský úřad dále uvádí, že území bylo těžce zasaženo povodní v roce 1997. Povodeň 1997 byla takové velikosti, že v rozhodující části zájmového území byly kapacity koryt výrazně překročeny a byly zaznamenány nejen obrovské materiální škody, ale i ztráty na životech. Živelná pohroma v roce 1997 zde znamenala přelom v chápání naléhavosti ochrany před povodněmi. Bezprostředně po povodních v roce 1997 se objevily požadavky, aby se provedla opatření, kterými by se nejen odčinily následky, ale také se snížila rizika ztrát v budoucnosti. Následně byla odbornou i laickou veřejností zvažována a široce diskutována řada variant. Pozitivní posun byl ze strany odborníků spatřován v zásadě v tom, že do budoucna není možné pouze zvyšovat kapacity koryt a zrychlovat odtok vody z území, ale je třeba se pokusit odtok vody zpomalit a rozložit do delšího času. Postupně byla zpracována řada studií, posudků a koncepčních materiálů, které se staly podkladem pro závěr, že pro zvýšení ochrany před povodněmi sídel v tomto povodí nelze nalézt řešení, které by se dokázalo vyhnout obytné a další zástavbě a významnému zásahu do vlastnických práv. Zároveň bude vždy výrazným zásahem do životního prostředí. Mezi dotčené obce patří Nové Heřminovy, Zátor, Brantice, Krnov se svými místními částmi nad i pod soutokem řeky Opavy s Opavicí, dále Brumovice, Holasovice, místní části Opavy-Držkovice, Vávrovice a samotné město Opava. Potenciální průměrné povodňové škody zde byly vyčísleny na 4,2 – 5,4 mld. Kč za 100 let (cenová úroveň r. 2007). Povodněmi je ohroženo cca 6 000 obyvatel, z toho téměř 2 000 se nachází v oblasti vysoké míry rizika při povodních, kdy jsou ohrožováni přímo na životě. Předmětem záměru je realizace obslužné komunikace zajišťující přístup k nově navrhovanému vodnímu dílu, která zároveň řeší ochranu dotčeného území (tj. ochraňovaného území za hrází a zdí, včetně dotčených konstrukcí), a zajišťuje tak ochranu pro celkem 100 obyvatel. Tato opatření jsou součástí souboru staveb, jejichž hlavním účelem je snížení povodňových rizik v povodí horního toku řeky Opavy, v čem krajský úřad jednoznačně spatřuje důvod prevence závažných škod na vodách a ostatních typech majetku a je také bezesporu naplněn důvod zájmu veřejného zdraví, veřejné bezpečnosti a jiných naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu, včetně důvodů sociálního a ekonomického charakteru. Krajský úřad konstatuje, že v předmětném záměru shledává naplnění ustanovení § 56 odst. 1 a odst. 2 písm. b) a c) zákona o ochraně přírody.

Na základě ustanovení § 56 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny krajský úřad také vyhodnotil věc tak, že jiné uspokojivé řešení daného záměru neexistuje. Porovnání variant řešení záměru bylo učiněno v rámci dokumentace v rozsahu dle přílohy č. 4 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivu na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů „Nádrž Nové Heřminovy, úprava Opavy a související opatření“, srpen 2010, kde je mimo jiné uvedeno, cit. „*Příprava protipovodňových opatření v oblasti horní Opavy, resp. realizace vodního díla Nové Heřminovy, která je v rámci navrženého souboru prací z pohledu veřejnosti nejvíce diskutována, je relativně dlouhodobou záležitostí (první projekt přehrady vznikl v roce 1923). Od vypracování prvního projektu byla zvažována řada variant velikosti nádrže, největší objem byl cca 130 mil. m³. V šedesátých letech minulého století byl proveden geologický průzkum pro hráz vysokou téměř 50 m. V území byla vyhlášena stavební uzávěra, ale zahájení podrobné projektové přípravy stavby bylo neustále odkládáno. Vážným impulsem pro řešení ochrany území byla povodeň v roce 1997 a její následky. Tato povodeň zasáhla východní část České republiky, Polsko a Slovensko. V povodí řeky Odry na území České republiky zahynulo 20 osob a škody na majetku činily přibližně 17 miliard Kč, z toho jen v povodí horní Opavy dosáhly škody cca 6 miliard Kč (v cenách roku 1997). Zvláště ničivě se povodeň projevila v oblasti Jeseníků. Velikosti kulminačních průtoků na některých tocích odpovídaly dobám opakování až cca 700 let. K těmto tokům patřila také řeka Opava, jejíž údolní niva byla postižena nejvíce. V rozhodující části povodí byly výrazně překročeny kapacity koryt vodních toků. Bezprostředně po povodních se proto objevily požadavky, aby se provedla taková opatření, kterými by se nejen odčinily následky, ale také se zmenšila rizika ztrát v budoucnosti. Postupně byla zpracována řada studií, posudků a koncepčních materiálů (přehled např. ve Studii menší nádrže, Švancara 2007). Výstupy studií potvrzovaly očekávaný závěr, že pro podstatné zvýšení ochrany sídel v tomto povodí před povodněmi nelze nalézt jiné řešení než zajištění retenčního objemu, který bude přiměřený objemu povodní, jež mají být transformovány. To je dáno především horským a podhorským charakterem plochy povodí a vysokým zastoupením přírodních a přírodě blízkých ploch. Bylo zřejmé, že vzhledem k rozložení sídel podél toku není možné vyhnout se obytné a další zástavbě a významnému zásahu do vlastnických práv a že realizace opatření na snížení povodňových rizik bude vždy výrazným zásahem do životního prostředí. Řešení tedy bylo nutné hledat v rámci širšího konsensu samosprávných a státních institucí a dalších dotčených subjektů. Za významný problém dříve preferované tzv. větší nádrže byla považována její neslučitelnost s existencí obce Nové Heřminovy. Tato snaha byla zakončena přijetím vládního usnesení č. 220 ze dne 12. března 2007, které ukládalo prověřit alternativy variantě větší nádrže. Mimo jiné ukládalo zpracovat návrh snížení ohrožení povodněmi variantou menší nádrže Nové Heřminovy v kombinaci dalšími opatřeními. Menší nádrží Nové Heřminovy se rozumí ochranná nádrž NH ve variantě, která umožňuje zachování rozhodující části zástavby stejnojmenné obce. Přirozené rozhraní mezi nádrží a více soustředěnou zástavbou obce Nové Heřminovy tvoří linie dnešní silnice směrem na Milotice. Bylo hledáno takové řešení, které by optimálně využilo omezený ochranný prostor nádrže. Smyslem koncepce sledované ve Studii menší nádrže Nové Heřminovy bylo hledání vhodné kombinace opatření v povodí horního toku řeky Opavy zahrnující menší nádrž Nové Heřminovy a nezbytná další opatření, přičemž současně jsou využity návrhy přírodě blízkých opatření podle studie zpracované pro MŽP ČR. Umístění hráze bylo prověřováno ve čtyřech alternativách. Vyhodnocení objemových ukazatelů i prověření případných dopadů na zástavbu obce Zátor vedlo k názoru, že optimální umístění hráze je blízké dříve navrženému přehradnímu profilu. Současně byly prověřeny i dosažitelné efekty přírodě blízkých protipovodňových opatření. Soubor opatření v krajině popsany v Návrhu strukturálního řešení protierozních a protipovodňových opatření v povodí horní Opavy (studie pro MŽP, září 2007) popisuje opatření, jejichž přínos je spatřován zejména v lokální ochraně, ochraně při přívalových srážkách a ve zlepšení vodních poměrů v krajině obecně. Současně byl zdokumentován i vliv na extrémní povodně na hlavních tocích vznikající za regionálních srážek.*

V rámci přípravy navazujícího usnesení vlády k rozhodnutí o definitivní variantě řešení byly nakonec zvažovány tři alternativní řešení:

- ♦ *Nulová varianta (nikoli „bez činnosti“, ale bez hrazení toku, tj. provedení souboru opatření v ploše povodí a posílení varovných systémů)*
- ♦ *Menší nádrž Nové Heřminovy v kombinaci s dalšími opatřeními*
- ♦ *Větší nádrž Nové Heřminovy v kombinaci s dalšími opatřeními*

Souhrnné hodnocení těchto variant podává Návrh konečné varianty opatření na snížení povodňových rizik v povodí horního toku řeky Opavy, který byl předložen jako společný materiál MZe a MŽP jako součást podkladových materiálů pro jednání vlády ČR. V uvedených studiích byly použity dosažitelné výpočtové prostředky pro modelování srážkoodtokových procesů, posuzování efektů jednotlivých opatření i jejich synergických účinků (model HYDROG, hydrodynamické modelování - modely HEC – RAS, MIKE 11 a FESWMS a výpočtové nástroje pro vodohospodářská řešení vodních nádrží). Hlediskům funkčnosti nejlépe vyhověla varianta tzv. větší nádrže. Po zvážení všech souvislostí, zejména pro neřešitelné střety s osídlením obce Nové Heřminovy, nebyla tato varianta doporučena. Varianta tzv. nulová zajistí dílčí zlepšení v některých dílčích místech povodí, ale nezabezpečí potřebnou protipovodňovou ochranu podél páteřního toku, kde je soustředěno osídlení dotčeného povodí. Usnesením 444 ze dne 21. dubna 2008 vzala vláda ČR na vědomí návrh konečné varianty opatření na snížení povodňových rizik v povodí horního toku řeky Opavy s využitím přírodě blízkých povodňových opatření a schválila realizaci opatření ke snížení povodňových rizik v povodí horního toku řeky Opavy prostřednictvím varianty menší nádrže Nové Heřminovy v kombinaci s dalšími opatřeními ve smyslu předložených podkladů. Navrhovaná technická opatření zajišťují dosažení cílové ochrany v sídlech a jsou doplňována i souborem dalších opatření na hlavním toku s cílem dosáhnout při požadované úrovni ochrany před povodněmi také zlepšení hydromorfologického stavu toků na úroveň, která je požadována Rámcovou směrnicí o vodní politice. Z uvedených důvodů je hodnocení těchto variant v procesu EIA podle názoru zpracovatele bezpředmětné – nepředstavují rovnocenné varianty předkládaného záměru, ale vedou buď k neřešitelným sporům, nebo nesplňují požadovanou ochrannou funkci. Popis všech tří (výše uvedených) variant včetně porovnání nákladů na realizaci, provozních nákladů, protipovodňové účinnosti, sociálních aspektů, dotčení nemovitostí (majetkoprávní vypořádání) a environmentálních aspektů je uveden v Plánu oblasti povodí Odry, na internetových stránkách Povodí Odry, s.p. <http://www.pod.cz/plan-oblasti-povodi-Odry/>. Je zde rovněž odkaz na předmětné usnesení vlády č. 444/2008".

Existenci jiného uspokojivého řešení realizace předloženého záměru (mírnější, s menšími dopady) na ZChD krajský úřad nenalezl. Vzhledem k znalosti biologie všech předmětných druhů a jejich zaznamenanému výskytu v lokalitě záměru nelze zcela zamezit dotčení předmětných ZChD, nicméně míra jejich dotčení, respektive jejich biotopů za podmínek stanovených ve výrokové části tohoto rozhodnutí (zajištění ekologického dozoru, termínování prací, transfery ZChD z prostoru stavby) je zanedbatelná a na úrovni populací ji lze zcela vyloučit.

Z hlediska nutnosti prokázání neexistence jiného uspokojivého řešení krajský úřad konstatuje, že tato skutečnost je prokázána a vzhledem k charakteru zásahu, který je přesně místně a věcně determinován, není možné jiné uspokojivé řešení.

Prokázání neovlivnění dosažení či udržení příznivého stavu druhu z hlediska ochrany

Krajský úřad konstatuje, že tato zákonná podmínka je rovněž splněna. Správní orgán při hodnocení důkazů vycházel zejména z podkladu Mgr. Kočvary, jenž je autorizovanou osobou podle § 45i zákona o ochraně přírody a krajiny pro účely provádění biologického hodnocení ve smyslu § 67 zákona o ochraně přírody a krajiny. Jak bylo citováno výše, v případě bezobratlých živočichů lze konstatovat, že dotčení ze strany záměru je zanedbatelné. Je to z důvodu dotčení jen liniových úseků krajiny s převahou méně reprezentativních ploch. Lokální dotčení je uvažováno pouze v lučních lemech při říční terase, kde byly pozorovány některé zajímavější druhy a v lesním prostředí, kde silnice zasahuje kvalitnější lesní porost. V případě obratlovců lze konstatovat, že dotčení ze strany záměru je rovněž zanedbatelné. Je to z důvodu dotčení jen liniových úseků, přičemž jako nejhodnotnější lze vnímat dřevinné porosty v rámci lokality na jižním úpatí Křížového vrchu a luční plochy JZ od Křížového vrchu, kde hnízdí chřástal polní a bramborníček hnědý. S ohledem na umístění komunikace do okraje luční plochy nedojde k zániku celého biotopu, je předpokládáno, že zde oba druhy budou dále hnízdit. Ovlivnění lze dále minimalizovat přípravou území mimo hnízdní období. Negativní ovlivnění tak spočívá zejména v rušení druhů, které lze u většiny eliminovat vhodnou přípravou území a dobou provedení stavby. Krajský úřad na základě početnosti ZChD a jejich výskytu v předmětné lokalitě, uvedených v biologickém posouzení (viz výše), konstatuje, že dopad záměru na populace předmětných ZChD nebude v regionálním měřítku významný a jejich populace budou i nadále udrženy v příznivém stavu z hlediska ochrany. Příznivý stav z hlediska ochrany je definován ust. § 3 odst. 1 písm. t) zákona o ochraně přírody a krajiny. Definice uvedená v tomto ustanovení přejímá v souladu se směrnicí o stanovištích příznivý stav druhu z pohledu celé České republiky (resp. z hlediska biogeografického regionu v daném státě). Povolovaná činnost svým prostorově i časově omezeným rozsahem ani ve svých důsledcích neovlivní udržení příznivého stavu předmětných druhů z hlediska jejich ochrany, protože k trvalému a úplnému zániku jejich úkrytů nedojde. Tyto závěry vycházejí z předloženého přírodovědného průzkumu i z obecného hodnocení Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky (dále jen „AOPK“) o příznivém stavu předmětných druhů podle § 3 odst. 1 písm. t) zákona o ochraně přírody a krajiny, provedeného na základě dlouhodobého odborného sledování a průběžného shromažďování údajů. AOPK poskytuje i veřejně dostupným dálkovým přístupem určité informace, např. na webových stránkách www.ochranaprirody.cz, nebo www.biomonitoring.cz, jak je tomu i ve vztahu k předmětným ZChD. Podle těchto zjištění se jedná o relativně běžné druhy vyskytující se téměř na celém území ČR. Všechny předmětné ZChD mají v regionu vytvořeny dostatečně silné a stabilní populace, proto dotčení jejich lokálního stanoviště nebude mít v regionálním měřítku významný negativní vliv a většina z nich je vzhledem ke své mobilitě schopna nacházet nová stanoviště operativně dle aktuálních podmínek v širším území mimo záměrem dotčenou lokalitu. Vzhledem ke znalosti biologie všech předmětných druhů a zaznamenanému výše uvedenému výskytu předmětných ZChD na lokalitě a stavební nárokům při provádění stavebních prací nelze zcela zamezit dotčení ZChD. Z důvodu maximální eliminace negativních vlivů na aktuálně se vyskytující jedince ZChD byly stanoveny podmínky ve výrokové části tohoto rozhodnutí, za kterých je možné a vhodné navrhovaný záměr realizovat, s ohledem na zájem ochrany předmětných druhů a jejich životní nároky.

Odůvodnění podmínek rozhodnutí:

Podle podmínky č. 1 je třeba, aby k vlastnímu zahájení realizace záměru došlo až po řádném odborném prověření aktuálního výskytu předmětných zvláště chráněných druhů. Přítomnost ekologického dozoru autorizované osoby dle § 45i odst. 3 zákona o ochraně přírody a krajiny směřuje k odbornému dohledu nad aktuální situací výskytu ZChD na lokalitě a zajistí provedení nezbytných opatření za účelem minimalizace negativních vlivů na předmětné ZChD. V případě, že budou jedinci předmětných ZChD aktuálně zjištěni, navrhne a provede v souladu s podmínkami rozhodnutí nezbytná opatření k ochraně předmětných druhů, zejména

transfery obojživelníků, plazů, ryb, mihulí a raka říčního na vhodné lokality náhradního biotopu, vzhledem k jejich mobilitě a relativně malé šířce záměru, lze tyto jedince přesunout do lokality v bezprostřední blízkosti dotčené stavby. Ekologický dozor bude dále provádět průběžný monitoring po celou dobu stavby. V případě písm. c) podmínky č. 1 je nutno po obvodu stanoviště zřídit dočasnou zábranu, která zamezí vniknutí obojživelníků a plazů do prostoru staveniště. Jedná se o druhy, které se na lokalitě nevyskytují (záměrem není dotčen přímo biotop těchto druhů), nicméně prostor záměru je využíván v rámci migrační provázanosti území. Zábrany musí být dostatečně vysoké a ve spodní části zabezpečené, aby se nedaly přelézt ani podlézt.

V podmínce č. 2 ve výrokové části tohoto rozhodnutí byla žadateli uložena povinnost zahájit stavební práce mimo období rozmnožování, hnízdění nebo raného vývoje většiny předmětných ZChD, tj. v období mimo 15. 3. – 15. 7. kalendářního roku. Po zahájení prací ve stanoveném období je následně možné pokračovat se stavbou i v jarním a letním období (druhy budou probíhajícími pracemi z lokality vyrušeny, většina z nich se na lokalitě nebude vyskytovat a nebudou lokalitu volit jako hnízdiště). Provádění stavby v období března až srpna je možné při zajištění naplnění obecné ochrany, tj. monitoring a následná ochrana průběhu hnízdění ptáků a výskytu živočichů v průběhu migrace a případného rozmnožování, a s tím souvisejících transferů, případně omezování stavby (časové nebo prostorové). Podmínka č. 4 byla stanovena s ohledem na ochranu ptáků resp. doby hnízdění předmětných druhů. Podmínka č. 5 výrokové části tohoto rozhodnutí byla žadateli uložena z důvodu zajištění možnosti průběžné kontroly dodržování podmínek tohoto rozhodnutí. Žadatel je povinen krajskému úřadu písemně oznámit zahájení stavebních prací (14 dní předem). Součástí oznámení budou náležitosti specifikované v rámci této podmínky. Každoročně je žadatel povinen zaslat za účelem kontroly dodržení všech podmínek tohoto rozhodnutí a s ohledem na požadavky Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/147/ES, o ochraně volně žijících ptáků, krajskému úřadu dílčí zprávu o plnění podmínek a po ukončení veškerých prací souhrnnou závěrečnou zprávu (podmínka č. 6 a 7 výrokové části tohoto rozhodnutí). Stanovením těchto podmínek si orgán ochrany přírody zajišťuje, aby byl informován o plnění výjimky, přičemž mimo jiné v návaznosti na tyto informace může dále realizovat následné mechanismy kontroly v podobě státního dozoru v ochraně přírody a krajiny. Obecné provádění dozorové činnosti krajského úřadu zakládá ust. § 85 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny. Podmínkou č. 8 výrokové části tohoto rozhodnutí je platnost výjimky omezena v souladu s předpokládanou dobou realizace záměru uvedenou v předložené projektové dokumentaci a s ohledem na průběh správního řízení tak, aby bylo možné znovu aktuálně zhodnotit zásah do ochranných podmínek daných ZChD v daném prostoru, kdyby žadatel v předpokládaném stanoveném období nepřistoupil k realizaci prací.

Pouze pro úplnost k tomu krajský úřad dodává, že v případě nedodržení podmínek rozhodnutí může správní orgán podle ust. § 84 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny přikročit ke změně či zrušení vydaného rozhodnutí.

Závěrem krajský úřad dodává, že důvodem pro udělení výjimky ze zákazů usmrcovat bezobratlé není umožnění cíleného poškozování a likvidace těchto druhů, nýbrž ošetření krajní varianty škodlivého zásahu, který může záměr na tyto ZChD při realizaci mít. V rámci podmínek tohoto rozhodnutí byla uložena opatření, jejichž cílem je riziko tohoto krajního škodlivého vlivu maximálním možným způsobem eliminovat (termínové omezení prací, přítomnost ekologického dozoru). I přes tato přísná opatření však může k tomuto škodlivému zásahu usmrcování dojít. Krajský úřad proto udělil výjimku i z této zakázané činnosti vzhledem k tomu, že riziko usmrcení nelze v daném případě v reálných podmínkách u předmětných druhů zcela vyeliminovat.

Na základě všech výše uvedených skutečností, krajský úřad konstatuje, že existují zákonné podmínky pro udělení výjimky a rozhodl tak, jak je uvedeno ve výrokové části tohoto rozhodnutí.

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí se lze odvolat k Ministerstvu životního prostředí podáním učiněným u zdejšího krajského úřadu, a to ve lhůtě 15 dnů ode dne jeho doručení (§ 83 odst. 1 správního řádu). V odvolání se uvede, v jakém rozsahu se rozhodnutí napadá a dále namítaný rozpor s právními předpisy nebo nesprávnost rozhodnutí nebo řízení. Podané odvolání má v souladu s § 85 odst. 1 správního řádu odkladný účinek. Odvolání jen proti odůvodnění rozhodnutí je nepřípustné.

Ing. Monika Ryšková
vedoucí oddělení
ochrany přírody a zemědělství

Po dobu nepřítomnosti zastoupena
RNDr. Bc. Lenkou Řondíkovou
oddělení ochrany přírody a zemědělství

Rozdělovník:

Účastník řízení podle § 27 odst. 1 správního řádu:

- Povodí Odry, státní podnik, Varenská 3101/49, 702 00 Moravská Ostrava (DS), zastoupené společnosti AQUATIS a. s., se sídlem Botanická 834/56, 602 00 Brno (DS)

Účastníci řízení podle § 27 odst. 2 správního řádu:

- Obec Zátor, Zátor 107, 793 16 Zátor (DS)
- Obec Čaková, Čaková 101, 793 16 Čaková (DS)

Na vědomí (po nabytí právní moci):

- Agentura ochrany přírody a krajiny ČR – RP správa CHKO Poodří, Trocnovská 2, 702 00 Ostrava (DS)
- Česká inspekce životního prostředí, oblastní inspektorát Ostrava, Valchařská 15, 702 00 Ostrava (DS)

